

CSÖRMÍVES

Készítsünk papírsárkányt!

Ezekre lesz szükséged hozzá:

egy felnőtt segítségére

ollóra

egy erős műanyag (nejlon) szatyorra

2 db fapálcikára

mérőszalagra

madzagra

törlőkendő gurigára

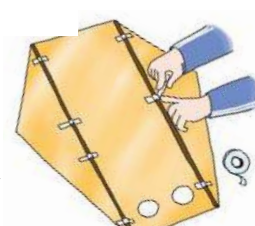

szígszalagra

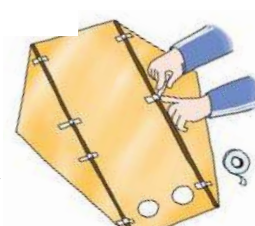
1. Vágj ki a szatyorból egy négyszögletes formát, majd igazítsd a képen látható alakúra. Ezt a méretet javasoljuk, de készíthetsz kisebb vagy akár nagyobb sárkányt is.

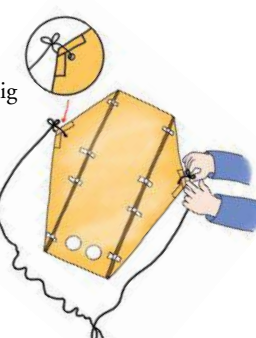
2. Vágj két lyukat a nejlon aljára, középen, egymástól 5 cm távolságra. Ezek a felrepülésben fognak segíteni.

3. Felnőtt segítségével vágd a nejlon hosszára a fapálcikákat, majd erősítsd hozzá szígszalaggal az ábrán látható módon.

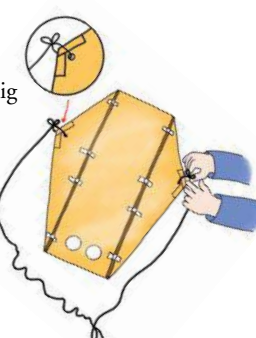
4. Vágj egy-egy kis lyukat az oldalakra, a sarkokat pedig erősítsd meg szígszalaggal! Végé egy körülbelül 3 m-es madzagot, a végüket kösd erősen a lyukakhoz, a közepén pedig köss rá egy kis hurkot.

5. Erősíts egy hosszú madzagot a hurokra, tekerd rá egy gurigára és már készen is van a sárkány.

6. Ha igazán egyedi darabot szeretnél készíteni, dekoráld ki a nejlon!

CS

CSIPOGÓ

Kedves Gyerekek!

A Csipogó melléklet nyári számában ismét találhattok sok-sok érdekességet madarakról, természetéről.

Megint játszhattok és kézműveskedhettek velünk!

Jó szórakozást kívánok!

Schmidt Emese

a Csipogó szerkesztője

JÓ MEGFIGYELŐ VAGY?

A csalitosban két kép készült ugyanazzal a kameraállással.

Hány különbséget veszel észre a képek között?

10 különbséget találhattok!

Segíts eljutni a madaraknak élőhelyeikre!

HARIS

TÖVISSZÚRÓ GÉBICS

NÁDAS

KANALASGÉM

NEDVES RÉT

BOKROS

Írd meg nekünk levélben vagy e-mailen, hogy melyik madár hol él!

Címünk: MME, 1121 Budapest, Költő u. 21., E-mail címünk: csipogo@mme.hu

A helyes megfejtők között nyereményeket sorsolunk ki!

Tavaszi számunk helyes megfejtése:

B - fekete gólya

A szerencsés nyertesek:

Argay Ferenc - Budapest, Tornai Hanna - Mór, Arnóth Júlia - Budapest

Gratulálunk!

Nyereményük egy-egy MME mappa ajándék kitűzővel.

Design, nyomdai előkészítés: Kiss Maja, grafika: Becski Leonóra, fotók: Csonka Péter, Imre Tamás, Lóki Csaba, Máté Bence, Morkó Béla, K Zs?? (gyöngybagoly), Orbán Zoltán, Simay Gábor, Streit Béla, ifj. Vasuta Gábor.

2010 a BIOLÓGIAI SOKFÉLESÉG éve

2010 a biológiai sokféleség éve, ez alkalomból Kacsóka és én interjút készítettünk rokonainkkal.

A Földön számos állat és növény létezik. Ez a biológiai sokféleség. Ahhoz, hogy fennmaradjanak, vigyáznunk kell rájuk. Hallottál már a jegesmedvék helyzetéről? Az otthonaik olvadnak, ők pedig a kihalás szélére kerültek. Az élet azonban szinte mindannyiunknak viszontagságos manapság.

Búbos banka egy rigónál nagyobb méretű, mutatós madár.

Színezete világos rozsdás, szárnya és farka fekete-fehér mintázatú. Hangulatát felmereszthető tollbóbitája jelzi. A találkozót egy tanya melletti legelőn beszéltük meg, ahol juhok és szarvasmarhák legelnek. **Kedves banka, miért szereti Ön ezt a helyet?** Mert itt vadászom rovarok, földigiliszták, pókok, gyíkok után. Sajnos, manapság egyre kevesebb finomságot találok itt.

És mi lehet ennek az oka?

Látja a távolban a legelésző teheneket és birkákat? Régen sokkal több állat legelt ezen a területen, rövidre nyírták a fűvet, az ürülékük pedig nagyon sok finom rovar vonzott, amit én a hosszú, görbe csőrömmel ügyesen elkaptam.

Igen, ez valóban szomorú. Mit üzen az embereknek?

Használjanak a kertjeikben kevesebb vegyszert, hogy a bankák, a cinegék, a sárgarigók elegendő rovarcsemegét találjanak és rakjanak ki költőodúkat nekünk.

Engedjen meg még egy kérdést, tudni szeretném, hogy miért hívják magát „büdös bankának”, illetve „szurtos dudu”-nak?

Búbos banka bóbitatollait az égnek mereszti - szemmel láthatóan kínosan érinti a kérdés -, de azért büszkén válaszol: fiókáink felgyülemelő ürülékét nem hordjuk el, és ha valaki túlságosan közel merészkedik az odúhoz, a fiókák bűzös váladékot spriccelnek a betolakodóra.

BÚBOSBANKA

MOLNÁRFECSKE

Molnárfecske egy kékesfekete hátú, fehér torkú és hasú madár. **Kedves Molnár úr! Milyen az Ön közérzete mostanában?**

A párom és én boldogok vagyunk, ugyanis nemrég neveltük fel az idei első fészkaljunkat. Fiókáink már nagyok és egyedül vadásznak!

Azt hallottam, hogy idén Ön és rokonai kapták meg a rangos, „Év madara” címet!

Igen, és ennek őszintén örülünk. De ne gondolja azt, hogy ez a cím csak előnyökkel jár. Sajnos az utóbbi években nehéz az életünk: megszoktuk a várost és szívesen is költenénk ott, de nem találunk elég sarat a fészkepítéshez, ha pedig építkezni kezdünk, előfordul, hogy leverik fészkeinket.

Egyszóval Önöket sem kímélik a vandálok!

A helyzet nem ilyen egyszerű. A fiókáink ügyelnek arra, hogy a fészket tisztán tartsák. A kipotyogó ürülék viszont zavarja az embereket.

Mi tehet a megoldás?

A megoldás pofon egyszerű: fecskepelenka, ami felfogja a lehulló ürüléket. Mutatom:

Úgy hallottam, hogy Önök minden évben Afrikában telelnék. Meséljen egy kicsit az utazásról!

Veszélyes és viszontagságos az utazás. Vannak olyan évek, amikor a szeptemberi indulásunkkor hideg, esős idő érkezik, a rovarok eltűnnek, mi pedig éhezünk. Legyenekülve nem lehet ekkora útnak nekivágni. Aztán az út hemzseg a ragadozóktól, és át kell kelniük egy óriási, forró, száraz, homokos terület fölött. Ha itt szélvihar kerekedik, végünk.

Erről a helyről már hallottam, ez a Szahara.

Hmm. A legnagyobb öröm mégis a hazatérés. Itthon, az emberek azt mondják, hogy meghozzuk nekik a tavaszt, ezért örülnek nekünk.

Interjúalanyommal a Gyöngybagollyal reggel találkozom, egy templomtorony közelében. **Kedves Gyöngybagoly, köszönöm, hogy ilyen szokatlan órában fogadott.** Semmi baj, kivételesen később alszom el.

Nem bántja a szemét az erős fény? Egyáltalán, lát bármit is? Természetesen, ugyanolyan jól látok, mint éjjel.

Az Ön neve mellett szerepel a „fokozottan védett” kifejezés. Mit jelent ez? Nagyon kevesen vagyunk és ezért kiemelten figyelnek ránk az emberek.

Tehát Ön egy valódi „gyöngyszem”! Úgy is mondhatjuk.

Mi az oka ennek a kis létszámnak?

Tudja, többségünk templomtornyokban él. Mostanában azonban sok épületet újjátanak fel, és eltüntetik a bejáratot. Én magam azonban szerencsés vagyok; több éve lakom olyan templomtoronyban, ahová madárvédők költőládát helyeztek ki a családom számára. **Ezt örömmel hallom.**

A hideg teleken azonban nem találunk elég pockot, egeret. Nem egy társamat láttam már éhen pusztulni.

Hogyan segíthetnek az emberek a gyöngybagolyokon?

Sok madarat, köztük gyöngybagolyot ütnek el figyelmetlen autósok, mások elektromos távvezetékbe ütközve áramütést szenvednek vagy mérgezett pockot, egeret zsákmányolva pusztulnak el. Figyeljenek ránk jobban az emberek!

Helyezzenek ki még több költőládát a templomtornyokba nekünk, a mezőgazdasági üzemek és a gazdálkodók pedig, a nagyon hideg és havas napokon nyissák meg a magtárak, terménytárolók ablakait, hogy az épületekbe bejutva sikeresen vadászhasunk az ott élő rágcsálókra és a verebekre.

GYÖNGYBAGOLY

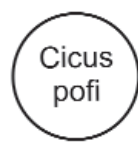
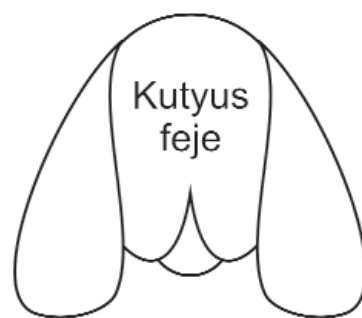
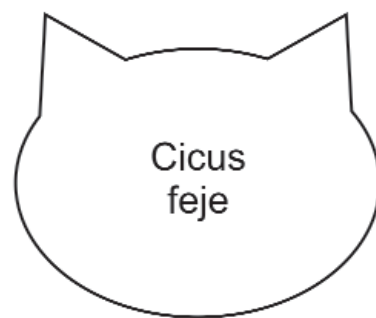
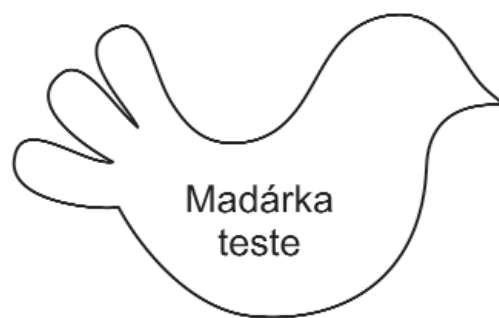

CSŐRMÍVES

Készítsünk hűtőmágnest!

Ezekre lesz szükséged hozzá:
ceruza,
vágható mágneslap vagy 1,5 cm átmérőjű
mágnes korongok,
különböző színű karton papírok
(vagy fehér karton és festékek),
olló, ragasztó

1. Rajzold át a képen megadott formákat színes kartonokra
2. Vágd ki őket

3. Ragaszd a test formájára a többi testrészt
4. Ragaszd a karton hátsó felére a mágnes korongot, vagy lapot

Ha csak fehér kartonod van, temperával vagy vízfestékkel színezheted!
A képeken látható figurák mellé kitalálhatsz egyedi darabokat is!
Készítsd el kedvenc állataidat!

Beküldhető feladat

1. Keresd meg a történet szövegében, hogy mi jellemző a karvaly árnyképére, azaz sziluettjére!
2. Nézd meg a két képet és vizsgáld meg, hogy mi a különbség és a hasonlóság a karvaly és a sólyom sziluett között?

A válaszokat neved és a lakcímed feltüntetésével együtt ide várjuk:

Levélben: MME, 1121
Budapest, Költő u. 21.,
E-mailben: csipogo@mme.hu

A helyes megfejtők között
nyereményeket sorsolunk ki!

Tavaszi számunk helyes megfejtése:
Varkocsék fiókái körülbelül 9000 db
ízeltlábút esznek meg.

A szerencsés nyertesek:
Sárvári Attila, Poroszló
Feczkó Csongor, Bakonyszűcs
Bank-Bareith Zsuzsanna, Aparhant

Gratulálunk!

Nyereményük
egy plüssmadár.

Csipogó

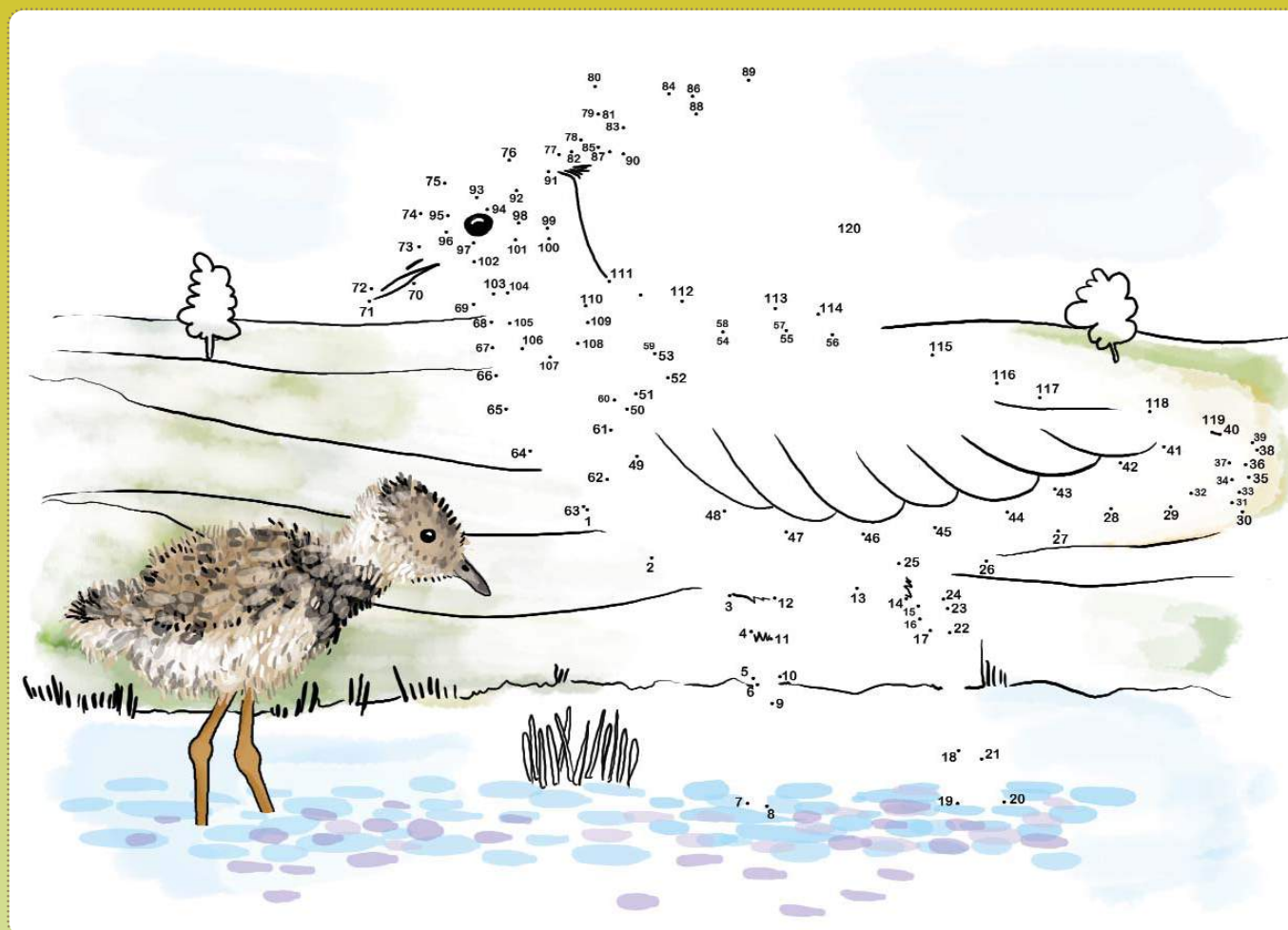
Kedves Gyerekek!

A Csipogó nyári számában ismét találkozhattok a kis cinege családdal,
és folytathatjátok madárvédelmi önkéntes munkátokat!

Szép és izgalmas szünidőt kíván Schmidt Emese, a Csipogó szerkesztője

Vajon ki lépeget fiókájával ezen a szép nyári napon a vizes, tocsogós réten?

Megoldás: a búbic

2011 a SZÉNCINEGE éve

Folytatjuk Neri és Varkocs történetét

Varkocs és Neri fiókái az odúból való kirepülés után is követték szüleiket, folyamatosan ennihalóért sipítozva. A cinege pár pedig szorgalmasan táplálta őket. Egyik reggel hirtelen egy karvaly tűnt fel az égen. Varkocs és Neri hatalmas lármázásba fogtak, amihez csatlakoztak a fiókák és a közelükben élő énekesmadarak is. A karvaly, hallva a zajt, tudta, hogy felfedezték őt a kertben, így inkább tovább repült.

Elérkezett a június, Varkocsék pedig új fészekalj költésébe kezdtek. Neri ezúttal hat tojást rakott, gondosan ült rajtuk, és körülbelül negyed óránként forgatta azokat, hogy rendben fejlődjenek a bennük lévő embriók. Két hét múlva Varkocsék örömmel üdvözölték a tojásból kikelt kis cinegékét, és lelkiismeretesen hordták nekik a táplálékot. Azonban olyan kánikula volt, hogy a fiókák egyhetes korára a környék összes pocsolyája felszáradt, és a szülők nem találtak vizet. A környék összes madará szomjazott. Bandi, a kert kis lakója szerencsére ismerte a cinegékét és eszébe jutott, hogy Bundás kutájához hasonlóan a madarak is szomjazhatnak a nagy melegben. Ezért itatót készített Bundás öreg itató táljából, a kutya pedig kapott egy újat.

Bandinak köszönhetően, a cinegék és a kert más madarai túléltek a szárazságot, és Varkocsék ezt azzal hálálták meg neki, hogy a fészekalj kirepülése után rendszeresen visszajártak az itatóra.

A karvaly, akit verebésző héjának is hívnak (mivel nagyon hasonlít a héjára, csak kisebb), leggyakrabban kis énekes madarakat zsákmányol. Ügyes manőverezését a fák vagy akár a házak között lekerekített szárnyvégei és hosszú farka segítik. Az énekes madarak, anélkül, hogy tanulnák, a ragadozómadár röpképét ösztönösen felismerik és hangos lármát csapva próbálják meg elriasztani.

A széncinege család életének bemutatása őszi számunkban is folytatódik!

2011 - az ÖNKÉNTESÉG éve is

A 2011-es év Európában az „Önkéntesség éve”, ezért a nyári Csipogó is segítségére van abban, ha önkéntes munkát szeretnél folytatni:

Óvd meg a kertekben vagy a lakások környékén lakó madarakat attól, hogy nekirepüljenek az ablakaitoknak. Önkéntes munkában kihelyezhetsz ilyen karvaly sziluettet az iskola, vagy óvoda ablakaira, vagy szüleid munkahelyére is készíthetsz néhányat.

Sajnos, gyakran előfordul, hogy egy-egy madár társunk ablaknak ütközik, mivel ha bent sötétebb van, mint kint, a kert képét látjuk visszatükröződni az üvegen.

Éppen ezen segít egy karvaly vagy egy sólyom sziluett felragasztása az ablakra - de bármilyen más matrica is megteszi, a lényeg, hogy a madár lássa, hogy ott ablak van. Ha azonban azt akarod, hogy az ablak környékét messzire elkerüljék a madarak, ragassz sárga színű kört a sziluettre szemnek, mivel így a madarak valóban ráismernek a karvalyra. Ezen az oldalon megtalálod a karvaly árnyképét. Másold át egy A4-es méretű fekete kartonra vagy öntapadós lapra és ragaszd az ablakodra!

CSÖRMÍVES

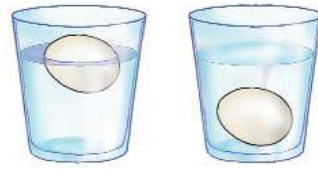
Kísérletek tojással

A madártojások nem egyformák, akad közöttük kicsi, nagy, hegyesebb és kerekesebb formájú, fehér, színes, egyszínű és foltos is. Mégis, mindegyiknek kemény, meszes héja van, amely a fejlődő embriót védi.

Végezd el az alábbi kísérleteket egy-egy tyúktojással!

1. Tegyél tyúktojást egy pohár ecetbe éjszakára. A tojáshéjban lévő meszet kioldja az ecet, így az puhává, rugalmassá válik! (Nyugodtan nyomkodd, gyúrogasd – de a biztonság kedvéért egy tál fölé.)

2. Ellenőrizd a tojás frissességét! Végig egy pohár vizet, és tegyél bele egy tojást. Ha friss, a tojás lemerül a pohár aljára. Minél öregebb, annál feljebb úszik a vízben, mivel a tojás idővel veszít nedvességtartalmából, a fennmaradó helyet pedig levegő tölti ki.

3. Győződj meg a tojás erősségéről! Fogj a kezébe egy nyers tyúktojást, és szorítsd össze olyan erősen, amennyire csak tudod (érdemes mosogató fölött végezni a kísérletet). Tapasztalhatod, hogy a héj kemény és ütésre törik, viszont a nagy nyomásnak ellenáll, ezért nemigen sikerül összeroppantani.

Könyvajánló

Roger Lederer: Csodálatos madarak
Gabo Kiadó, 2008.

Ez a könyv bőségesen ellátja lebilincselő tényekkel, ábrákkal, népi bölcsességekkel és apró érdekességekkel a madarak és az élő természet barátait.

Beküldhető feladat

Melyik fióka melyik? - Párosítsd össze a képeket a neveikkel!

A: parlagisas fióka, B: tűzocsibék, C: szécinege fészkalaj

A válaszokat neved és laccímed feltüntetésével együtt ide várjuk:

Levélben: MME, 1121 Budapest, Költő u. 21.,
E-mailben: csipogo@mme.hu

A helyes megfejtők között nyereményeket sorsolunk ki!

Tavaszi számunk helyes megfejtése:
andoki kondor.

A szerencsés nyertesek:
Ceglédi Ádám, Szőlősgyörök;
Danka Bendegúz, Székesfehérvár;
Deteky Tímea, Budapest.

Gratulálunk!

Nyereményük egy
Milyen madár ez?
című könyv.

csipogó

Kedves Gyerekek!

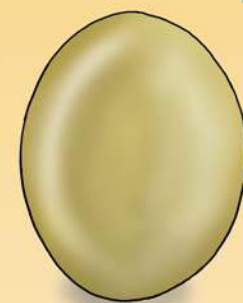
A Csipogó nyári számában izgalmas dolgokat tudhatsz meg arról, hogy milyen összetett feladatokat képesek elvégezni az ember hasznára különböző madarak. Izgalmas, "olimpiás" szüenidőt kíván Schmidt Emese, a Csipogó szerkesztője.

TOJÁSOLIMPIA

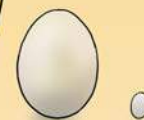

A világ legnagyobb tojása a struccé, tömege: 1,4 kg (1400 g, ami kb. 25 db tyúktojásnak felel meg).

A világ legkisebb tojása a kubai méhkolibrié, tömege: 0,2 g (viszonyításképpen egy tyúktojás tömege kb. 58 g).

strucc

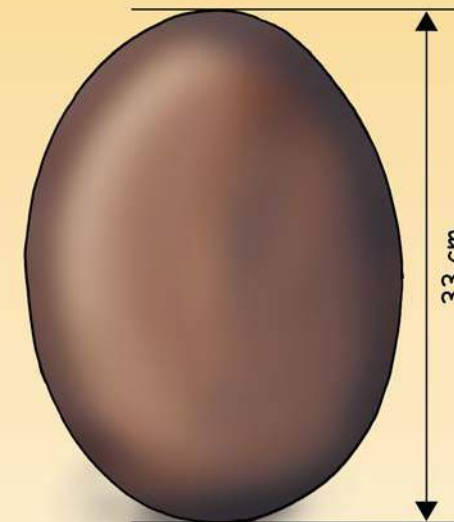
tyúk

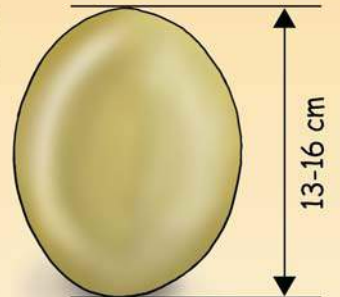
kolibri

A madár testtömegéhez mérten a legnagyobb tojása a kivinek van: a madár tömege kb. 2 kg, a tojásé kb. 0,5 kg.

elefántmadár

strucc

A mára már kipusztult madagaszkári elefántmadár tojása kb. 15-ször nagyobb volt, mint a strucctojás!

MADARAK AZ EMBER SZOLGÁLATÁBAN

Ha otthon madarat tartasz akár a szépsége, a húsa, vagy a tojása miatt, vagy egyszerűen csak szeretetből, mindig lelkiismeretesen bánj vele!

Az emberek a kezdetektől fogva használták – és sajnos gyakran kihasználták – a körülöttük élő állatokat képességeikért.

parlagi galamb

Ez azt jelenti, hogy a galambposta csak egy irányba működik?

Igen, a madarat elviszik az otthonából, és akár több száz km távolságból engedik el. Persze ma már inkább a postát használjuk, sms-t vagy e-mailt küldünk. A galambászat mára hobbi és sport lett.

A **DARU** Magyarországon mindig is nagy elismertségnek örvendett. Az 1900-as évek elejéig a nemesi udvarházaknál darvászokat alkalmaztak, akik elfogott darufiókákat szelidítettek meg. A daru ugyanis nemcsak díszmadárként, hanem házörzőként is nagy becsben állt, mivel a betolakodókat előbb jelezte, mint a kutya.

Emiatt nemcsak a nemesek, hanem a parasztok is tartottak darvakat.

A régebbi időkben a madarat még várak őrzésére is használták.

Tudtad, hogy a pákászok olyan emberek voltak, akik gyűjtötték a darutollakat is, mivel egy-egy szép toll nagyon sokat ért, akár borjút is adtak érte cserébe?

A pákászok lápok, mocsarak vidékén éltek; halásztak, vadásztak és növényeket is gyűjtöttek.

A dögökkel táplálkozó keselyűk egy része éles látásával, másik része pedig kiváló szaglásával kutatja fel az ennívalót. Az Amerikában élő **PULYKAKESELYŰT** régebben gáztársaságok alkalmazták a csővezetékek repedéseinek felderítésére. A gázvezetékekbe olyan gázt pumpáltak, amely a dögökből is felszabadul, így a kiszivárgó gáz fölött hamarosan körözni kezdtek a táplálékra számító madarak.

A **VÖRÖSBEGYET** sok helyütt fogságban tartották, mivel ez a könnyen szelidíthető madár a szobába ki-be járva szorgalmasan kapdosta a legyeket, pókokat.

Régen a pákászok csónakkal jártak a nádasban, és a megfelelő helyen a vízbe engedték a **KORMORÁNT**. A madár nyakára bőrből készült nyakkarikát helyeztek, mely nem szorította a madarat, de azt megakadályozta, hogy lenyelje a halat. Miután a károkatona zsákmányával feljött a víz felszínére, a pákász a hozzá kötött madzagnál fogva a csónakba húzta, és óvatosan kimaszírozta a torkából a halat. Japán és kínai halászok a mai napig halásznak ezzel a módszerrel. A kormorán rendkívül ügyesen halászik, a legújabb kutatások szerint akár 120 m mélyre is lebukik a hal után.

kerecsensólyom

SOLYMÁSZAT: a betanított ragadozó madarakkal való vadászatnak több ezer éves hagyománya van. A ragadozó szabadon repülve ejti el vad zsákmányát. A vadászatokhoz sasokat, sólyomféléket, héját és karvalyt egyaránt idomítottak. A solymászat ma már nem élelemszerzés, hanem sporttevékenység.

héja

CSÖRMÍVES

Építsünk zöldsátrat!

Szükséges eszközök és anyagok:
olló, spárga, ásó, 6-8 db kb. 1,5 méter hosszú karó, hajnalka vagy bab magok.

1. Ásó segítségével szúrd le a földbe a karókat kör alakban, középre döntve.

2. Kötözd össze a karók végét spárgával, majd kötözz spárgát középtájt is a karók köré, hogy a futónövényeknek legyen hol kapaszkodniuk. A bejáratí részt hagyj szabadon.

3. A karók mellé ültess el hajnalka vagy bab magokat.

4. Öntözd ezeket rendszeresen.

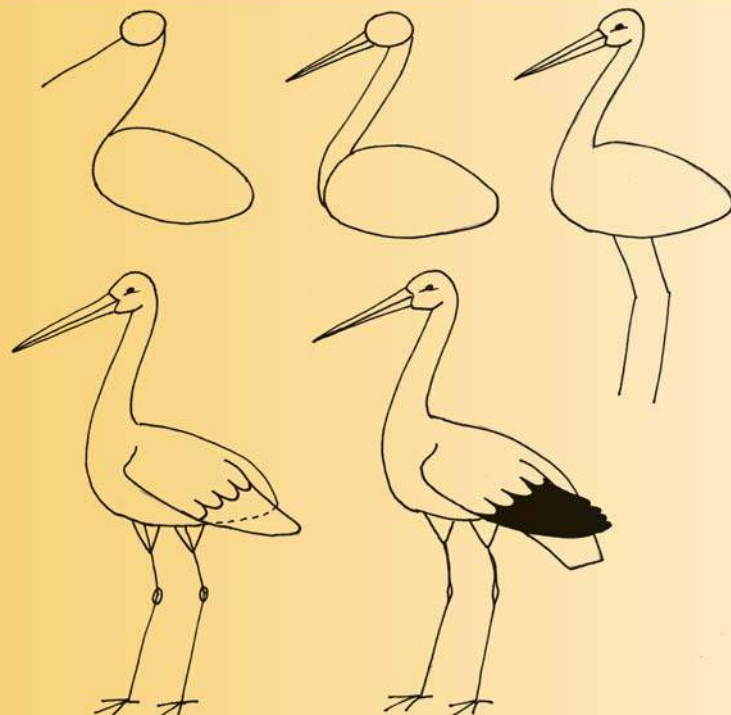
Néhány nap múlva kikelnek a kis növények, és pár hét alatt körbefutják a karókat, illetve a spárgákra is rátekerednek. Friss fűzfavesszőből is készítheted a sátradat, hiszen azok a földbe leszúrva gyorsan kilombosodnak.

GÓLYARAJZOLÁS

Most megtanítunk gólyát rajzolni!

Festhetsz képet a szobád falára vagy textilfestékekkel akár gólyás pólót is készíthetsz!

Ne félj, egyszerű, csak kövesd a lépéseket!

Előző számunk helyes megfigyelése: a fehér gólya volt legtöbbször az év madara, 1980-ban, 1981-ben, 1994-ben és 1999-ben.

A szerencsés nyertesek:
Mikus Máté,
Kóka
Pintér Anna,
Budapest
Weigert Zsolt,
Gyomaendrőd

Gratulálunk!

Nyereményük egy Milyen állatnyom ez? című könyv.

CSIPOGÓ

Kedves Gyerekek! Nyári számunkban bemutatjuk nektek egy kedves barátunkat.

„Háló nélkül halászik, kéményeken tanyázik, elköltözik, ha fázik.”

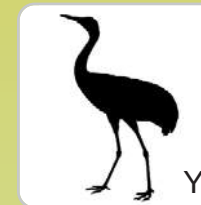
Mára már sok európai országból hiányzik. Hazánkban szerencsére még rendszeresen láthatjátok, leggyakrabban a kéményekre vagy villanyoszlopokra épített hatalmas fészken álldogálva. Kitaláljátok, kiről van szó?

Az alábbi feladatokat a napokban megjelenő Gólyamánia játékos természetvédelmi foglalkoztatóból vettük át. A kiadványt a liechtensteini Ciconia Alapítvány támogatásával az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság és az MME Gömör-Tornai Helyi Csoport munkatársai készítették. Emellett sok segítséget, hasznos tudnivalót találtok az MME honlapjáról letölthető munkafüzetben: golya.mme.hu/dl/dl/110/Ciconia_Hungarica_munkafuzet_2005.pdf.

Meg tudod különböztetni a fehér gólyát más, hasonló testfelépítésű madaraktól?

Melyik a fehér gólya, a szürke gém és a daru?

Párosítsd össze a madarakat árnyképükkel, röpképükkel és lábnyomukkal!

Megoldás: fehér gólya: C, 1, X
szürke gém: A, 3, Z, daru: B, 2, Y

Segítünk elképzelni, hogy mekkora is valójában egy fehér gólya azoknak, akik még sohasem voltak „gólyaközelben”! Hasonlítsd össze a fehér gólyát egy parányi énekesmadárral, egy hatalmas sassal, és persze magaddal is!

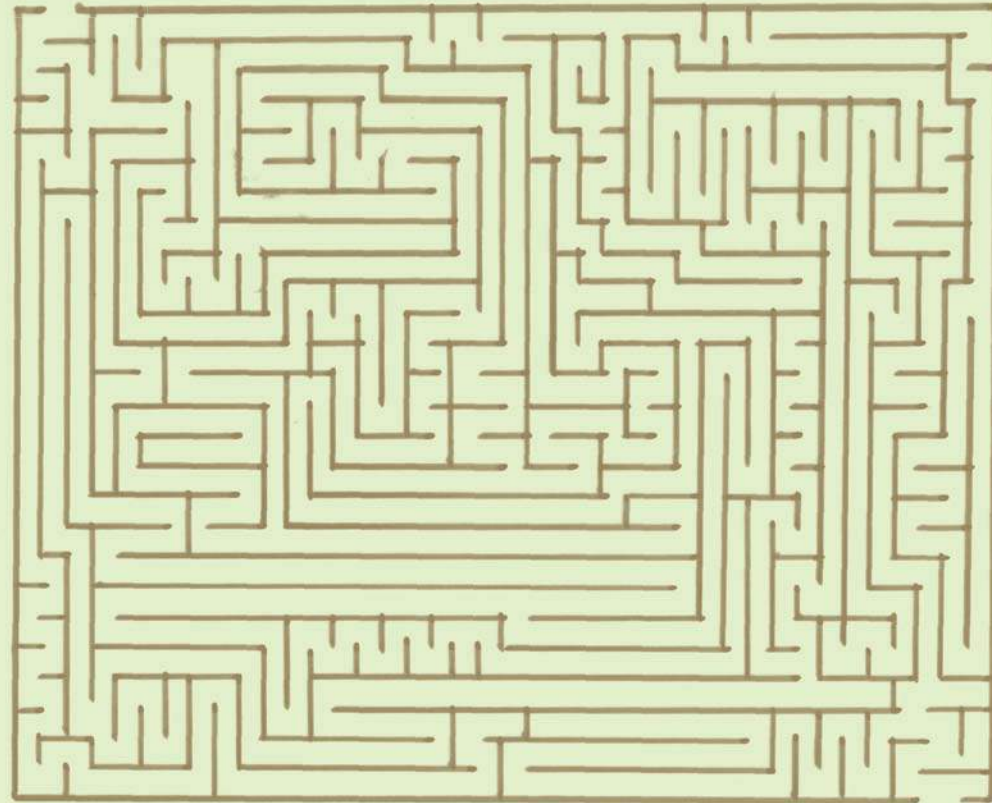
Szerezz egy mérőszalagot, mérd le a magasságodat, kitárt „szárnyaid”, akarom mondani karjaid fesztávolságát és hasonlítsd össze méreteidet a madarak méreteivel!

parlagi sas
magasság: 72-83 cm
szárnyfesztávolság: 190-210 cm
testsúly: 2,5-4,5 kg

Rajzold ide magad és add meg a méreteid!

Vigyázz, nem könnyű!
Gondolj arra, hogy mennyi
nehézséggel kell megküzdieniük,
milyen sok veszély leselkedik
rájuk a fészük felé vezető
több ezer kilométer hosszú
vándorúton!

Egy gólyafészek átmérője kb. 2 méter, míg magassága eleinte 40-50 cm, mely az évek múlásával, akár 2 méter magasra is feltornyosulhat! Ezek után ugye nem lepődsz meg azon sem, hogy egy fészek súlya a kezdeti 20-30 kilogrammról lassan akár másfél tonnára is növekedhet!

Az egyre terebélyesedő gólyafészek leborulhat, veszélyeztetve az alatta elhelyezkedő épületet, villanyvezetéseket.

Manapság a gólyákra a legnagyobb veszélyt az áramütések és a légvezetékeknek ütközések jelentik. Megoldást jelent 1. a veszélyes helyen épült fészkek áthelyezése, 2. a fészkek fészek magasztó kosárra emelése, illetve 3. az áramütés-veszélyes oszlopok leszigetelése.

Gondolj csak bele, milyen nehéz lehet ilyen magasan, ekkora dolgokkal dolgozni!

A madár nevét és a gólyás „kép-szavakat”
küldd a csipogo@mme.hu e-mail címre
(postai címeddel együtt) vagy az MME címére:
1121 Budapest, Költő utca 21.

GÓLYAHÍREK

A gólyák védelme és az áramellátás
folyamatossága érdekében újabb gólyakosár
került kihelyezésre Biatorbágyon.

CSŐRMÍVES

Készíts nyári szörpöt!

Préselj ki gyümölcscentrifugával gyümölcsöt (málnát, ribizlit, epret, stb.), vagy turmixold össze és csöpögtesd ki a levét. A gyümölcslevet töltsd jégkockákba. Fagyaszd le, és amikor szörpöt innál, 1-3 jégkockát adagolj a poharadba. Engedd fel vízzel. Ha nem elég édes, ízesítsd egy kis mézzel és add meg!

Bartos Erika: GYÜMÖLCSKOSÁR

Itt van a nyár, száz napsugár
hívogat a kertbe!
Érik a sok édes gyümölcs,
szaladj gyorsan, szedd le!
Piros almát almafáról,
körtefáról körtét,
akassz meggyet fűleldre,
szedj apró ribizskét!

A gyümölcsöket nemcsak mi, emberek szeretjük, hanem a madarak közül is jó néhányan. A gyümölcssevés nemcsak annak finom íze és cukortartalma miatt élvezetes, hanem energiadús táplálék és könnyen emészthető is. A fák ágain fészek módjára növegyő termése (gyümölcs) akár 7 perc alatt átmegy a madáron, míg a magvak, húsoz órákig emésztődnek.

A hazai madarak közül a rigók, a csonttollú, az erdei pinty, a meggyvágó stb. eszik sok gyümölcsöt. A mag- és gyümölcssevő madarak táplálkozásuk közben akaratlanul is nagyon hasznos tevékenységet végeznek: sok mag számára egy állat tápcsatornáján való áthaladás nélkülözhetetlen a csírázáshoz, mások pedig így kerülnek a helyükre (például a korábban említett fagyöngyfélék).

Kedves Gyerekek!

Elindult az MME gyerek-honlapja, a Csipogó.
www.csipogo.hu

Böngéssz a honlapon és kutasd ki,
hogyan mi köze van a fehér golyóhoz egy autónak!

A megfejtést várjuk az MME
címrre postán (1121 Budapest, Költő u. 21.)
vagy e-mailen a csipogo@mme.hu címrre!

Előző számunk helyes megfejtése:

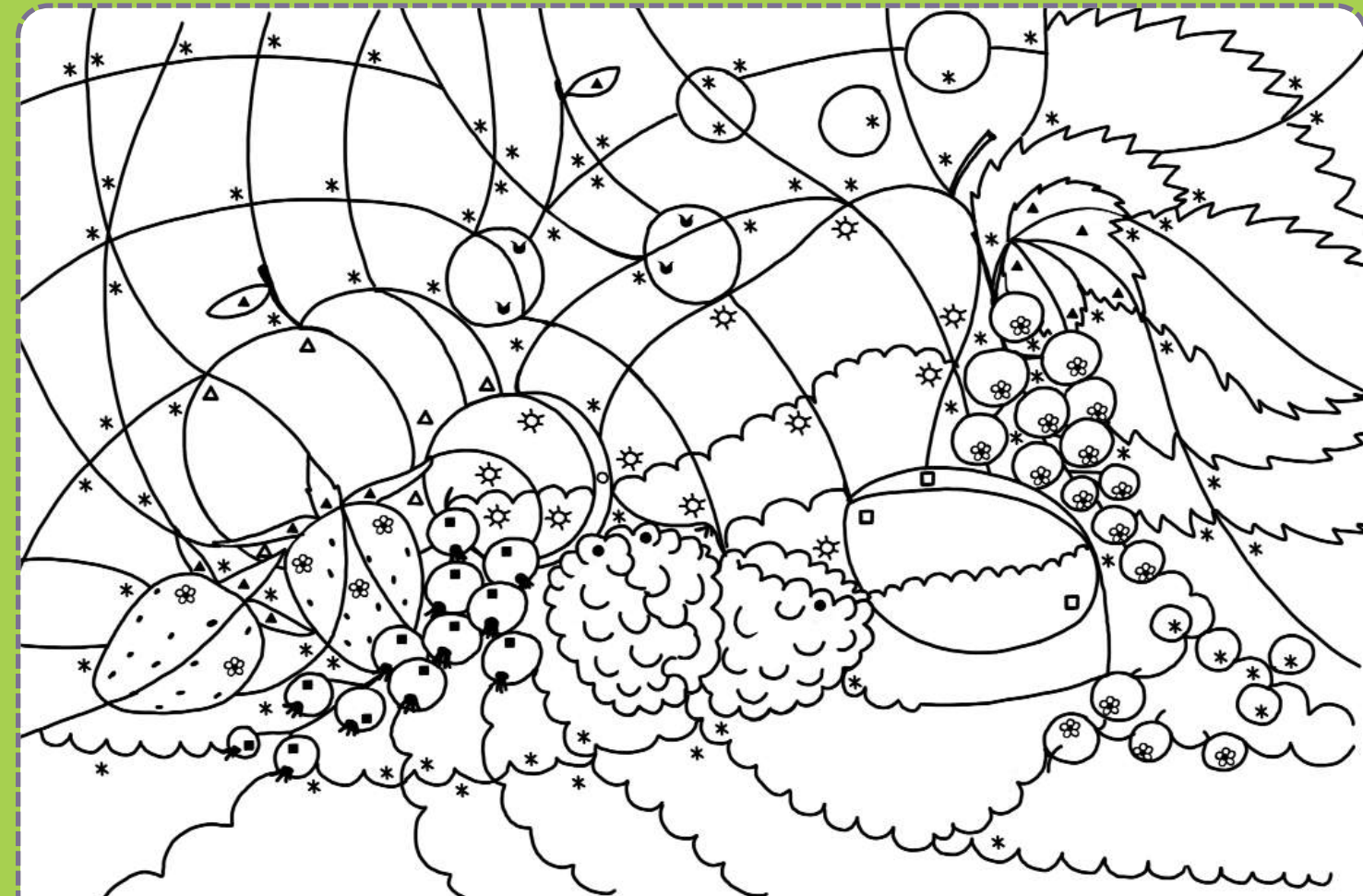
Az idei év madara, a búbosbanka 1989-ben
és 1990-ben volt az év madara.

A szerencsés nyertesek:

Bodó Bendegúz, Hosszúhetény
Bondor Ferenc, Nagybánhegyes
Selmeczi-Kovács Milán, Verőce

Gratulálunk!

Nyereményük egy év madara hűtőmágnes.

☼ – Citromsárga ○ – Narancssárga ☼ – Piros ● – Rózsaszín ▼ – Bordó
▲ – Világos zöld ▲ – Sötét zöld ■ – Fekete □ – Lila * – Fehér

zöld alma, körte, szilva, sárgabaráck, fekete ribizli, piros ribizli, eper, málna, meggy

Madár- tojások

A hüllők többsége, a madarak és az emlősök közül néhány faj tojással szaporodik. A madártojás a madárembrió fejlődését teszi lehetővé. A külső kemény, meszes héj védelmet biztosít a benne fejlődő életnek, a belső, lágy héj alatt pedig a fehérje és sárgája található, melyek védik és táplálják a sárgája felszínén fejlődő embriót. A madártojások mérete és alakja is különböző. Vannak gömbölydedek és hosszúkásak, lekerekített és csúcsos végűek. Ez a tojó testének jellegzetességeitől és a tojási folyamattól függ.

Gondolj csak bele, egy meglökött hegyes végű tojás a magasban lévő sziklapárkányról nem gurul le, hanem kis körben gördül.

tűzoktojások

A tojások különféle színűek lehetnek. A fehér szín inkább a tojásaikat odúba rejtő fajokra jellemző, míg a barnás, kékes, zöldes tojások a környezetbe való beleolvadást segítik.

A tűzoktojás például attól függően lesz zöld vagy barna színű, hogy a tojó milyen talajra tojja azokat.

A kakukk olyan színű tojást tojik, amilyen a gazdamadár tojása.

A tojások lehetnek egyszínűek és pöttyösek, de soha sincs közöttük két tökéletesen egyforma mintázatú. Régebben azt gondolták, hogy a szeplősség a jobb álca miatt van, mára azonban bebizonyosodott, hogy az álcázás mellett szilárdítja is a tojást: a barnás foltoknál a héj erősebb, mint a foltatlan területeken.

A tojást nemcsak mi, emberek, hanem számos állat is fogyasztja értékes tápanyagai miatt.

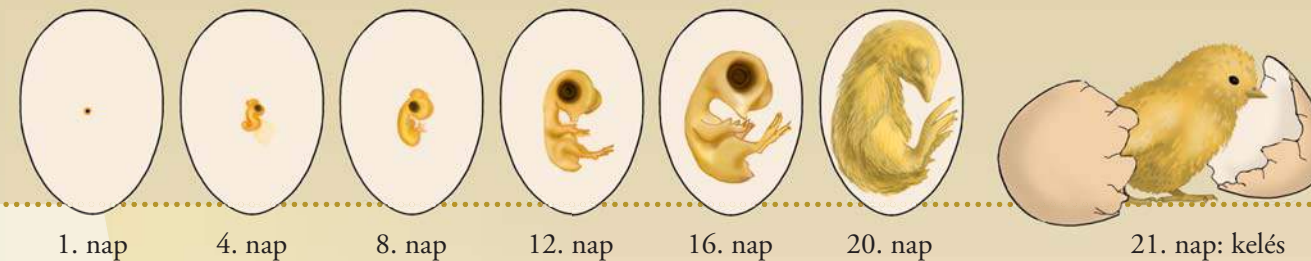
Ha gazdátlan tojásra akadsz, hagyd ott. Elképzelhető, hogy egy ragadozó szedte ki a fészekből és ejtette le, vagy a madárszülők lökték ki az életképtelen tojást a többi közül.

Ha tojásos madárfészket találsz, menj el onnan, hiszen ha a madár a jelenlét miatt nem mer visszaülni a tojásokra, azok rövid időn belül tönkremehetnek.

A boltban vásárolt tyúkttojások megtermékenyítetlenek, azaz a tojásban nincs fejlődő embrió, csupán a sárgája és a fehérje. A madaraknál nem ritka jelenség ez: a tojó hím nélkül is képes tojást tojni, persze ilyenkor – hiába a gondos kotlás – a fióka elmarad..

A csibe fejlődése

búbosbanka

Biztosan hallottad már, hogy számos, a tojásait védelmező madár sérültnek tette magát csalja el a fészektől a közelben ólálkodó ragadozót. Az idei év madara, a búbosbanka pedig fartőmirigyének váladékával keni be tojásait, hogy a benne élő baktériumok a tojáshéjba épülve védjék azokat a fertőzésektől.

A kotló madár testének melegével költi ki a tojásokat. Mivel a tollak nagyon jó hőszigetelők, annak érdekében, hogy a tojásokat valóban melegen tartsa a madár, a hasán lévő tollakat kihullajtja vagy kitépkedi. Ez a kopasz terület az ún. kotlófolt.

Sok madárnál megfigyelhető, hogy a kikelő fiókák tojásfog segítségével szabadulnak ki a tojásból. Ez egy, a csőrük hegyén lévő dudor, amely a kikelés után elsorvad.

